

Vůle účastníka právního úkonu

Vůle účastníka právního úkonu má právem předpokládané (sledované) účinky jen tehdy, jestliže byla projevována. Není-li projev vůle sám o sobě jednoznačný, neboť není srozumitelný (z hlediska způsobu vyjádření projevu vůle nelze dovést, jaká vůle měla být vyjádřena) nebo určitý (projev vůle je sice srozumitelný, ale není zřejmý jeho obsah), je třeba vždy přistoupit k výkladu (interpretaci) projevu vůle. Závěru o tom, že projev vůle je nesrozumitelný nebo neurčitý, musí vždy předcházet jeho interpretace; nesrozumitelnost nebo neurčitost projevu vůle lze dovést jen tehdy, jestliže ani jeho výkladem nelze odstranit všechny pochybnosti o jeho obsahu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 3373/2011, ze dne 25.2.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Mgr. M. B., proti žalované Římskokatolické farnosti u kostela sv. Jakuba v J., se sídlem v J., zastoupené JUDr. Bc. V.V., bytem v P., Na Roudné č. 113, o určení dědického práva, vedené u Okresního soudu v Jihlavě pod sp. zn. 22 C 16/2010, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně - pobočky v Jihlavě ze dne 27. ledna 2011, č.j. 54 Co 939/2010-60, tak, že rozsudek krajského soudu a rozsudek Okresního soudu v Jihlavě ze dne 23. června 2010, j. 22 C 16/2010-31, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Jihlavě k dalšímu řízení.

Usnesení Okresního soudu v Jihlavě ze dne 23. června 2011, č. j. 26 D 145/2009-90, a usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 12. dubna 2012, č. j. 18 Co 18/2012-110, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Jihlavě k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

V řízení o dědictví po Ch. J., Okresní soud v Jihlavě usnesením ze dne 14.12.2009, č.j. 26 D 235/2009-57, uložil žalobkyni, aby do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení podala u Okresního soudu v Jihlavě proti žalované žalobu o určení, že „je jedinou dědičkou ze závěti, a že povinnost - přání zůstavitelky Ch. J.“, že žalobkyně má vyplatit žalované částku 500.000,- Kč, je „podmínkou závěti, a jako taková nemá podle § 478 obč. zák. právní následky“. Vycházel přitom ze zjištění, že zůstavitelka pořídila dne 6.6.2008 ve formě notářského zápisu sepsaného JUDr. J.S.H.T. závěť, v níž ustanovila dědičkou „veškerého svého majetku“ žalobkyni a dále uvedla, že „si přeje“, aby „její dědička“ vyplatila žalované částku 500.000,- Kč, aby jí „vystavila katolický pohřeb do hrobu, do rodinné hrobky na hřbitově Kalvárie v Jihlavě“ a aby „se mše svatá konala v kostele svatého Jakuba v Jihlavě“. Mgr. M. B. v dědickém řízení zpochybnila dědické právo Římskokatolické farnosti u kostela sv. Jakuba v Jihlavě.

Žalobkyně se žalobou podanou u Okresního soudu v Jihlavě dne 18.1.2010 domáhala, aby bylo určeno, že „je jedinou dědičkou ze závěti po zůstavitelce Ch. J.“ a že „povinnost - přání zůstavitelky, že žalobkyně má vyplatit žalované částku 500.000,- Kč, je podmínkou závěti a jako taková nemá podle § 478 obč. zák. právní následky“. Žalobu odůvodnila zejména tím, že byla Okresním soudem v Jihlavě vyzvána, aby žalobu proti žalované podala. Uvedla, že z obsahu závěti jednoznačně vyplývá, že byla ustanovena dědicem „veškerého majetku“ zůstavitelky, když žalovaná nebyla za dědice peněžní částky povolána. Protože přání zůstavitelky vyplatit žalované částku 500.000 Kč lze vykládat pouze jako „přání (prosbu)“, tedy „v rovině morální“, je žalobkyně přesvědčena, že závěť nezakládá „žádný vykonatelný nárok žalované“, neboť „záleží na vlastním rozhodnutí dědičky, jestli přání

zůstavitelky splní či nikoli“. Stanoviska zůstavitelky vyjádřená před sepsáním závěti „nejsou rozhodná“, jelikož „podstatný je obsah vlastní závěti co do projevů vůle konkrétní osoby“. Má za to, že „pokud by zůstavitelka hodlala svůj majetek skutečně odkázat žalované, nic jí v projevu takové vůle nebránilo“.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že se „cítí být dědicem“ ze závěti zůstavitelky, protože „primární vůlí zůstavitelky bylo odkázat jí majetkovou hodnotu“; odkazuje přitom na výklad závěti podle ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák. V daném případě se nejedná o „nepřípustnou podmínku podle § 478 obč. zák.“, když „odkaz určité částky peněz (která se jinak v dědictví nenachází) je třeba považovat ve smyslu § 477 obč. zák. za stanovení podílu“.

Okresní soud v Jihlavě rozsudkem ze dne 23.6.2010, č.j. 22 C 16/2010-31, žalobu zamítl a žalované nepřiznal náhradu nákladů řízení. Při hodnocení provedených důkazů vzal soud prvního stupně za prokázané, že „vůli zůstavitelky“ bylo odkázat žalované částku 500.000 Kč, když tuto vůli zůstavitelka „avizovala již za svého života“, v řízení „nebyla zpochybňována“ a „není v rozporu s textem závěti“. Dospěl k závěru, že v souzené věci není dědické právo žalované „vázáno na splnění podmínky“, neboť zůstavitelka „staví na roveň odkaz majetku žalobkyni a vyplacení částky (tj. fakticky určení podílu na pozůstalosti) žalované“.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Brně - pobočka v Jihlavě rozsudkem ze dne 27.1.2011, č.j. 54 Co 939/2010-60, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud dovodil, že zákon nestanoví, „jakým konkrétním způsobem má pořizovatel ustanovit dědice“; ustanovení dědicem však musí být ve smyslu § 37 odst. 1 obč. zák. „určité a srozumitelné“. Poté uzavřel, že povinnost vyplatit dědické podíly jiným osobám uložená závětnímu dědici není „nepřípustnou podmínkou či příkazem závěti ve smyslu § 478 obč. zák.“, i kdyby zůstavitel nezanechal žádné finanční prostředky, a že takové ustanovení závěti je považováno za „ustanovení dědiců k dědickým podílům uspokojovaným výplatou z jiného majetku“. Ztotožnil se se závěrem soudu prvního stupně, že „je třeba respektovat vůli zůstavitelky“, že tato vůle byla „srozumitelně“ vyjádřena v textu notářského zápisu a že závěť „nelze vyložit jinak, než že také žalovaná má být povolána za dědice až do výše částky v závěti uvedené“.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Namítá, že z prvního článku závěti ze dne 6.6.2008 „jednoznačně vyplývá“, že je dědicem veškerého majetku zůstavitelky, když přání zůstavitelky vyplatit žalované částku 500.000,- Kč obsažené v druhém článku závěti „není právně vynutitelné“ a zavazuje ji „pouze v rovině morální“. Také proto, že v dědictví zůstavitelky se peněžitá částka 500.000 Kč nenachází, je přesvědčena, že ustanovení obsažené v druhém článku závěti je „podmínkou závěti, ke které se podle § 478 obč. zák. nepřihlíží“. Soudům vytýká, že nevzaly v úvahu, že závěť je sepsaná formou notářského zápisu a argumentuje tím, že notářka by „nepochybně dokázala vyjádřit vůli zůstavitelky, pokud by skutečně hodlala něco žalované odkázat“. Žalobkyně se domnívá, že výkladem skutečné vůle zůstavitelky „nelze doplňovat chybějící formální náležitosti závěti vyžadované zákonem“. Dovolatelka má za to, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a navrhla, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek i rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření k dovolání uvedla, že zůstavitelka jasně stanovila, že jejím dědicem je žalobkyně i žalovaná, byť v obou případech zvolila jinou formu. Argumentuje mimo jiné i tím, že také teorie občanského práva považuje odkazovníka za dědice. Žalovaná navrhla, aby dovolání bylo zamítnuto.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31.12.2012 (dále jen „o.s.ř.“), neboť dovoláním je napaden rozsudek odvolacího soudu, který byl vydán přede dnem

1.1.2013 (srov. Čl. II bod 7 zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se dovolací soud nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozsudku odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanovení § 237 o.s.ř.

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.], nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.], anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.].

Žalobkyně napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně o věci potvrzen. Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že soudem prvního stupně nebyl vydán rozsudek, který by byl odvolacím soudem zrušen. Dovolání žalobkyně proti rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží (§ 237 odst. 3 o.s.ř.).

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o.s.ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přitom není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Pro rozhodnutí v projednávané věci bylo mimo jiné významné vyřešení právní otázky, zda projev vůle zůstavitele formulovaný v závěti sepsané formou notářského zápisu jako „přání“ (uvozený slovy „přeji si“), aby dědic vyplatil jiné osobě peněžní částku, lze považovat za (interpretovat jako) ustanovení této osoby dědicem a za způsob určení jejího dědického podílu. Vzhledem k tomu, že posouzení uvedené otázky bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující) a že tato právní otázka dovolacím soudem dosud nebyla vyřešena, představuje napadený rozsudek odvolacího soudu z tohoto hlediska rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně proti rozsudku odvolacího soudu je podle ustanovení § 237

odst. 1 písm. c) o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

V posuzovaném případě z obsahu spisu vyplývá, že zůstavitelka Ch.J., která zemřela dne 13.1.2009, byla svobodná, bezdětná, její bratr i rodiče předemřeli. V dědickém řízení vedeném u Okresního soudu v Jihlavě pod sp. zn. 26 D 145/2009 byla předložena závěť sepsaná dne 6.6.2008 ve formě notářského zápisu zapsaného JUDr. J.S.H.T., notářkou v Jihlavě. Text závěti je obsažen ve třech článcích, přitom každý z nich je od předchozího oddělen mezerou mezi odstavci. V článku prvním závěti se uvádí, že „Dědicem veškerého majetku, který budu ke dni úmrtí vlastnit, ustanovuji M. B., (bohužel neznám její datum narození, M. B. má manžela P.)“. Článek druhý obsahuje dva odstavce, v prvním je uvedeno: „Přeji si, aby moje dědička vyplatila Římskokatolické farnosti u kostela svatého Jakuba v Jihlavě částku 500.000,- Kč“, a v druhém odstavci se uvádí: „Přeji si, aby mě vystavila katolický pohřeb do hrobu, do rodinné hrobky na hřbitově Kalvárie v Jihlavě. Přeji si, aby se mše svatá konala v kostele svatého Jakuba v Jihlavě“. Poté následuje článek třetí, který obsahuje konstatování: „Nemám žádné vlastní ani osvojené děti. O svém majetku jsem dosud závěť nepořídila.“. Mezi účastníky dědického řízení vznikl spor o to, zda také Římskokatolická farnost u kostela sv. Jakuba je závětním dědicem zůstavitelky.

Podle ustanovení § 477 obč. zák. v závěti zůstavitel ustanoví dědice, popřípadě určí jejich podíly nebo věci a práva, která jim mají připadnout. Nejsou-li podíly více dědiců v závěti určeny, platí, že podíly jsou stejné.

Podle ustanovení § 37 odst. 1 obč. zák. právní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatný.

Podle ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák. právní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.

Občanský zákoník výslovně nestanoví, jak má být v závěti vyjádřeno ustanovení někoho dědicem. V právní teorii i soudní praxi jsou kromě nejběžnějšího spojení „ustanovuji dědicem“ akceptovány také formulace „povolávám za dědice“, „určuji dědicem“, „odkazuji“, „daruji“ apod. Vznikne-li pochybnost o obsahu právního úkonu závěti z hlediska jeho určitosti nebo srozumitelnosti, je třeba se pokusit pomocí výkladu právního úkonu o odstranění takové nejasnosti a vedle znění textu listiny zjišťovat všechny okolnosti, za nichž byl projev vůle o ustanovení závětního dědice učiněn, lze-li z nich dovodit skutečnou vůli pisatele závěti (srov. například rozsudek býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21. 7. 1977, sp. zn. 4 Cz 22/77, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod poř. č. 44, roč. 1979, rozsudek bývalého Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30. 3. 1983, sp. zn. 4 Cz 73/82, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod poř. č. 49, roč. 1984).

Vůle účastníka právního úkonu má právem předpokládané (sledované) účinky jen tehdy, jestliže byla projevována. Není-li projev vůle sám o sobě jednoznačný, neboť není srozumitelný (z hlediska způsobu vyjádření projevu vůle nelze dovodit, jaká vůle měla být vyjádřena) nebo určitý (projev vůle je sice srozumitelný, ale není zřejmý jeho obsah), je třeba vždy přistoupit k výkladu (interpretaci) projevu vůle. Závěru o tom, že projev vůle je nesrozumitelný nebo neurčitý, musí vždy předcházet jeho interpretace; nesrozumitelnost nebo neurčitost projevu vůle lze dovodit jen tehdy, jestliže ani jeho výkladem nelze odstranit všechny pochybnosti o jeho obsahu.

Výslovný právní úkon (právní úkon vyjádřený slovy) se vykládá – jak vyplývá z § 35 odst. 2 obč. zák. –

jednak podle použitého jazykového vyjádření, jednak podle vůle jednajícího (toho, kdo právní úkon učinil). Výklad podle použitého jazykového vyjádření spočívá v rozboru užitých slov a smyslu použitých výrazů. Na vůli jednajícího lze usuzovat z okolností, za nichž ji projevil, včetně chování projevu vůle předcházejícímu, případně též z jeho následného chování, jestliže spolehlivě vypovídá o vůli jednajícího v době projevu. Vůle jednajícího je však prostředkem interpretace projevu vůle, jen jestliže tato vůle není v rozporu s jazykovým projevem. Vypovídá-li tedy použité slovní vyjádření spolehlivě o obsahu právního úkonu, nemůže být interpretován jinak, i kdyby snad vůle jednajícího neodpovídala tomuto jazykovému vyjádření. Uvedené na druhé straně neznamena, že by se mělo lpět jen na doslovném významu použitých výrazů; smyslem výkladu je zjištění skutečného záměru jednajícího v projevu vůle a opomenuto nemůže být ani to, jak bylo vyjádření pochopeno tím, komu byl projev vůle určen.

Výklad právního úkonu může směřovat jen k objasnění jeho obsahu, tedy ke zjištění toho, co bylo skutečně projevováno. Pomocí výkladu nelze „nahrazovat“ nebo „doplňovat“ vůli, kterou účastník (jiný subjekt) právních vztahů neměl nebo kterou sice měl, ale neprojevil ji. Výkladem projevu vůle není samozřejmě dovoleno ani měnit smysl jinak jasného právního úkonu (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14.10.1996, sp. zn. 3 Cdon 946/96, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod poř. č. 29, roč. 1997).

Odvolací soud v projednávané věci dovedl, že vůle zůstavitelky byla „srozumitelně“ vyjádřena v textu notářského zápisu ze dne 6.6.2008 a že závěť „nelze vyložit jinak, než že také žalovaná má být povolána za dědice až do výše částky v závěti uvedené“. S tímto názorem odvolacího soudu dovolací soud nesouhlasí.

V projednávané věci je v článku druhém závěti ze dne 6.6.2008 uvedeno: „Přeji si, aby moje dědička vyplatila Římskokatolické farnosti u kostela svatého Jakuba v Jihlavě částku 500.000,- Kč“. Z formulace slov „přeji se, aby...“ je zřejmé, že vůlí zůstavitelky – tak, jak byla vtělena do textu notářského zápisu sepsaného dne 6.6.2008 – nebylo „přikázat“ (uložit povinnost) žalobkyni jako univerzální dědičce vyplatit peněžní částku žalované. Z použité formulace „přeji si, aby...“ lze za pomoci jazykového výkladu slov projevovanou vůli zůstavitelky interpretovat (pouze) tak, že zůstavitelka ponechala na rozhodnutí univerzální dědičky (žalobkyně), zda její přání bude respektovat či nikoliv. V právní teorii i soudní praxi není pochyb o tom, že přání zůstavitele, jak má být pohřben, jak se má dědic starat o hrob a dbát o jeho pietu apod., která pořizovatelé často v posledních pořizováních uvádějí, nevyvolávají žádné právní účinky a dědice zavazují pouze morálně. Stejně je třeba pohlížet na přání zůstavitele vyslovené v závěti, aby dědic vyplatil jiné osobě určitý peněžitý obnos (bez ohledu na to, zda se tato částka v dědictví nachází či nikoliv). Přání či prosba má z hlediska teoretického právního vždy povahu morálního závazku, který není právně závazný a jeho splnění nelze vynutit.

Odkazuje-li odvolací soud v odůvodnění svého rozsudku na závěr přijatý Městským soudem v Praze v unesení ze dne 28.2.2001, sp. zn. 24 Co 51/2001 (publikovaném v časopise Ad Notam pod č. 3, ročník 2001), pak přehlíží, že v souzené věci zůstavitelka nepřikázala (neuložila povinnost) žalobkyni vyplatit peněžní částku žalované, jako tomu bylo v rozhodnutí, jímž odvolací soud k podpoře svého názoru argumentuje. Právní závěr o tom, že ustanovení závěti o povinnosti dědice vyplatit peněžité podíly jiným osobám nemá charakter podmínky, která nemá právní následky a že proto toho, komu má být podle závěti zůstavitele vyplacena peněžitá částka, lze důvodně považovat za dědice - o němž nejsou v soudní praxi pochybnosti - není proto možné na nyní projednávanou věc použít. Z tohoto důvodu nelze žalovanou považovat ani za „odkazovníka“ - jak nesprávně dovozuje žalovaná ve vyjádření k dovolání - podle Obecného občanského zákoníku z roku 1811 (nebo podle nového Občanského zákoníku účinného od 1.1.2014), neboť v této věci dědici (žalobkyni) nebyla závětí uložena povinnost vyplatit žalované peněžitou částku.

Kromě toho dovolací soud souhlasí s argumentací žalobkyně, že závěť ze dne 6.6.2008 byla sepsaná ve formě notářského zápisu („tím nejkvalitativnějším způsobem“) a lze tedy důvodně předpokládat, že notářka při sepisování notářského zápisu mohla (a měla) působit také při formulaci jeho obsahu, když byla povinna zůstavitelku poučit o obsahu a důsledcích právního úkonu, který hodlá uskutečnit. Profesionalita notáře a jeho odpovědnost za sepsaný notářský zápis by měla být zárukou, že právní úkon odpovídá právním předpisům a skutečné vůli účastníků poučených o možnostech při jejich pořizování a o jejich důsledcích.

Lze tedy uzavřít, že použité slovní vyjádření „přeji si, aby moje dědička vyplatila Římskokatolické farnosti u kostela sv. Jakuba částku 500.000,- Kč“ použité v závěti ze dne 6.6.2008 nelze z hlediska gramatického (jazykového) výkladu interpretovat tak, že vůlí zůstavitelky Ch. J. projevenou v této závěti bylo uložit žalobkyni povinnost vyplatit žalované částku 500.000 Kč z dědictví, tedy že vůlí zůstavitelky bylo ustanovit (také) žalovanou svojí dědičkou. Vysloví-li zůstavitel v závěti, že si „přeje“, aby jeho dědic vyplatil určité osobě peněžitou částku, je tento jeho projev vůle bez právní závaznosti.

Z obsahu spisu vyplývá, že v řízení nebylo prokázáno, že by skutečná vůle zůstavitelky k okamžiku sepsání závěti neodpovídala jazykovému vyjádření. Odvolací soud se zjišťováním skutečné vůle zůstavitelky v okamžiku sepsání závěti nezabýval, neboť vycházel z (nesprávného) závěru, že vůle zůstavitelky ustanovit žalovanou svojí dědičkou vyplývá již ze samotného textu závěti. Se závěrem soudu prvního stupně, že v řízení bylo prokázáno, že „vůlí zůstavitelky“ bylo odkázat žalované částku 500.000 Kč, když tuto vůli zůstavitelka „avizovala již za svého života“, v řízení „nebyla zpochybňována“ a „není v rozporu s textem závěti“, dovolací soud nesouhlasí. Předně žalobkyně již v žalobě zpochybňovala vůli zůstavitelky povolát žalovanou za svou dědičku, když namítala, že „pokud by zůstavitelka hodlala svůj majetek skutečně odkázat žalované, nic jí v projevu takové vůle nebránilo“. O skutečné vůli zůstavitelky při sepisování závěti spolehlivě nevypovídá - jak nesprávně dovozuje soud prvního stupně - ani prohlášení statutárního zástupce žalované v rámci dědického řízení (o tom, že zůstavitelka „hodlala“ církvi odkázat část majetku), když zásadní důkaz - výslech notářky, která závěť sepsala - v řízení proveden nebyl. Z vyjádření notářky JUDr. T. obsaženém v odůvodnění usnesení Okresního soudu v Jihlavě ze dne 14.12.2009, č.j. 26 D 235/2009-57, ohledně jednání dne 6.6.2008, které předcházelo sepisu závěti, přitom vycházet nelze, neboť vzhledem k tomu, že JUDr. T. sepsala notářský zápis o závěti zůstavitelky a současně působí jako soudní komisař v dědickém řízení po zůstavitelce Ch. J., jsou zde důvodné pochybnosti o její nepodjatosti k věci (neboť získala o věci poznatky jiným způsobem než z dokazování při jednání).

Ze shora uvedeného vyplývá, že závěr odvolacího soudu (i soudu prvního stupně) o tom, že z obsahu závěti ze dne 6.6.2008 lze dovodit, že také žalovaná má být povolána za dědičku zůstavitelky Ch. J., není v souladu se zákonem. Protože v řízení nebyla prokázána, jiná - skutečná - vůle zůstavitelky, která by neodpovídala jazykovému vyjádření obsaženému v předmětné závěti, je závěr odvolacího soudu, že žalovaná je dědičkou po zůstavitelce Ch. J., nesprávný.

Z uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek odvolacího soudu není správný. Nejvyšší soud České republiky proto rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o.s.ř.). Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i pro rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i rozhodnutí soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu v Jihlavě) k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

Soud v řízení o dědictví pochybil, když - aniž by vyčkal rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky o dovolání v řízení o určení dědice po zůstavitelce - potvrdil nabytí dědictví žalobkyni i žalované. Nejvyšší soud České republiky proto jako závislý výrok (podle § 242 odst. 2 písm. b/ o.s.ř.) obsažený v jiných (než dovoláním napadených) rozhodnutích zrušil také usnesení, jímž soud projedávající dědictví po Ch. J. určil obvyklou cenu zůstavitelčina majetku, výši dluhů a čistou hodnotu dědictví a potvrdil nabytí dědictví po zůstavitelce podle dědických podílů žalobkyni i žalované (tj. usnesení

Okresního soudu v Jihlavě ze dne 23.6.2011, č.j. 26 D 145/2009-90), a potvrzující usnesení odvolacího soudu (tj. usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 12.4.2012, č.j. 18 Co 18/2012-110), ohledně nichž sice dovolání podáno nebylo, ale které jsou dovoláním ve smyslu § 242 odst. 2 o.s.ř. dotčeny (k tomu srov. právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.6.2012, sp. zn. 21 Cdo 3701/2010, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod poř. č. 3, ročník 2013).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Blankosměnka](#)
- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)